

Tollbamondás

2022 márciusában jelent meg dr. Mátyás Szabolcs kutató könyve, amelynek címe: Magyar talentumok a Nobel-díj közelében. A kiadványban 18 magyar és magyar származású Nobel-díjasról, illetve 27 Nobel-díjra jelöltről, valamint felterjesztőikről van szó. A könyv megjelenését egy év kutatómunka előzte meg. A legnehezebb feladat a jelöléssel kapcsolatos adatok beszerzése volt. A kötet megjelenését a Pallas Athéné Alapítvány támogatta.

És ez a hír vajon hogyan kapcsolódik versenyünk névadójához? Úgy, hogy Lotz János 1965-ben és 1966-ban is felterjesztette Illyés Gyula háromszoros Kossuth-díjas magyar költőt, író, drámaíró, műfordítót, lapszerkesztőt, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját erre a díjra. Sajnos Lotz erőfeszítését nem koronázta siker. Azonban annak ellenére, hogy Illyés nem kapta meg a Nobel-díjat, a legkiválóbb íróink közé tartozik, akinek műveit minden magyar embernek érdemes lenne elolvasni.

Útmutató a tollbamondáshoz

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Írjuk fel a táblára Pallas Athéné nevét!

Mondjuk meg, hogy a 18 és a 27 számmal írandó!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos összpontszámból, a vesszőhiba is.

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

1. A mondatokról

- a) Az olvasással kapcsolatos jelmondat végén nem szerepel írásjel. Milyen írásjeleket tehetnénk ki a mondat végére? 6/

Írásjel	Mit fejez ki, illetve hogyan árnyalja a mondat jelentését?
pont	kijelentés, állítás stb.
kérdőjel	kérdés, kételkedés, dilemma stb.
felkiáltójel	figyelem felhívása, kiemelés, hangsúlyozás stb.

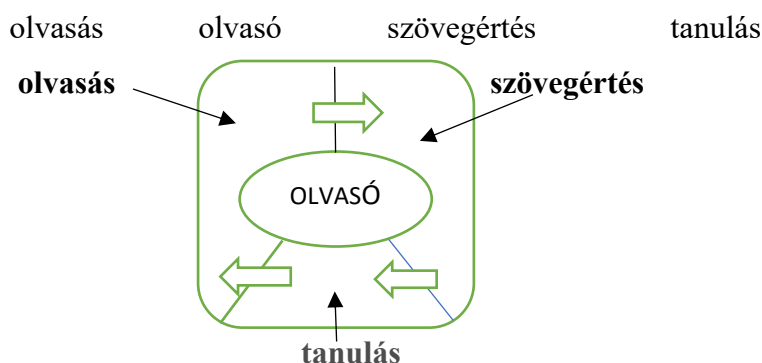
- b) A szövegre és annak mondataira melyik állítás az igaz? Húzd alá a megfelelőt! 4/

- változatos modalitás **vagy** kétféle modalitás
- mindkét bekezdésben szerepel felsorolás **vagy** csak az egyikben van felsorolás
- ez a feladat meggyőzni akarja az olvasót az olvasás szükségességéről **vagy** manipulálja őt
- a szöveg szerint az olvasás fontosabb, mint az írás **vagy** az írással kevesebbet foglalkozik

2. Hogyan függenek össze az alábbi fogalmak?

4/

Helyezd el az ábrában a megadott szavakat!

Az elhelyezésben az OLVASÓ kerüljön középre. A másik 3 fogalom az alakzat bármelyik részébe kerülhet.

3. Az olvasás-szövegértés fokozatai

6/

A szó szerinti megértés	1.	(6.)
Az értelmező szintje a megértésnek	3. 5.	(6.)
Kritikai szint (pl. vélemény)	6.	
Alkotói szint (pl. kreatív írás)	2. 6.	
Egyik sem:	4.	

Írd az alábbi jelenségek számát az olvasás-szövegértés megfelelő szintje mellé!

1. információkeresés 2. a jelmondat az olvasásról 3. összefüggések feltárása
1. olvasási stratégiák 5. grafikonok kiértékelése 6. verselemzés (esszé)

A verselemzés mindegyik szintet érintheti. Fogadjuk el a zárójeles megoldásokat is. 6 pont akkor adható, ha mindegyik oszlopban szerepel legalább egy megoldás, és még ezeken kívül valamelyik jó elem.

1. Írd a táblázat utolsó oszlopába a helyesen írt forma betűjelét!

18/

A	B	C	
aranyközépút	arany középút	arany-középút	B
VIP-es	VIPpáholy	VIP váró	A
Carl Orff-fal	Osloban	Horatius-szal	A
közömbös	fennséges	bennsőleg	A
Csendes-óceáni	bács-kiskuni	Szahara-sivatagi	B
a magyar kultúra napja	a Magyar Kultúra napja	a Magyar Kultúra Napja	A
Odüsszeia-beli	a Szülőföldemenben	a Nemzeti Dalt	A
oda-visszaküldözgetik	szanaszét dobálja	el-el nézegeti	B
Radnóti miklósi	Radnóti Miklósok	Radnótis	B
kifli és zsemleárus	kifli- és zsemleárus	kifli-, és zsemleárus	B
hawaii-i	sydneyi	helsinki	C
vizen	huszan	vízi	C
büntetés	áhítat	vígasztal	B
Pedagógus	pedagógus	Pedagógus	C
Szolgálati-emlékérem	szolgálati emlékérem	Szolgálati Emlékérem	
Fejér-megyei Adóhivatal	Fejér Megyei Adóhivatal	Fejér megyei Adóhivatal	B
Nyugati Pu.	DNY	M0-s	C
Ba-tthyá-ny	meg-int	ren-dőr-őrs	B
Nők lapja-beli	Édes Mici cukrászda	Omnia Kávé	B

2. Helyes-e az írásjelhasználat az alábbi mondatokban? Igennel (I) vagy nemmel (N) válaszolj! 12/

A szomszédomnak, Karcsi bácsinak, a javaslatát fogadtuk el.	N
Szeretettel gratulálunk Jó Virágnak, kitűnő tanulónknak.	I
Anyukám, mint szakács vett részt a versenyen.	N
Kimentem a mezőre, és vártam a naplementét.	I
Tetszetős, de hibás elméletet agyalt ki.	I
Egy széket, egy asztalt, illetve egy állólámpát rendeltem.	I
Légy pozitív, ahelyett hogy folyton panaszkodnál!	I
Sikerült a nyelvvizsgám, mert sokat készültem, és, mert jó a tanárom.	N
„Fukar kezekkel mérsz – mondja Lucifer a Tragédiában –, de hisz nagy úr vagy...”	I
Ez több, mint szemtelenség!	N
Nyáron, – különösen júliusban – nagy meleg van.	N
Megbetegedtem; nem tudok színházba menni.	I

3. Az alábbi szavak közül válaszd ki azokat, amelyek A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása alapján**helyesek!****12/**

1=az első megoldás a jó

2=a második a jó

X=mindkét írásmód helyes

Cirillel	Cirill-lel	2
dzsessz	jazz	X
dühvel	dühhel	X
cserben hagy	cserbenhagy	1
élethalálharc	élet-halál harc	2
e-mail cím	e-mail-cím	2
himnuszszerű	himnusszerű	1
magánnyugdíjpénztári	magánnyugdíj-pénztári	1
kisméretű	kis méretű	2
örökkön örökké	örökkön-örökké	1
nyitva tartási idő	nyitvatartási idő	2
on-line	online	2

4. Döntsd el, majd jelöld karikázással, hogy igaz (I) vagy hamis-e (H) a szabály!**5/**

- a) A *-fajta*, *-féle*, *-szerű* stb. utótagokat a köznevekkel és a tulajdonnevekkel is egybeírjuk. **I – H**
- b) A tulajdonnév és köznév kapcsolatából álló jelöletlen összetételt kötőjellel írjuk, és ha ehhez újabb utótag járul, ezt is kötőjellel kapcsoljuk hozzá. Például: Kossuth-nóta-éneklés. **I – H**
- c) Nagy kezdőbetűvel írjuk a népek, népcsoportok és nyelvcsaládok nevét. **I – H**
- d) Ha az anyagnévi jelzős szerkezetnek valamelyik tagja összetett szó, az anyagnevet különírjuk jelzett szavától. **I – H**
- e) A nagybetűvel írt tulajdonnévi betűszók végén toldalékoláskor írásban nem nyújtjuk meg az *a*, *e*, *o*-t, például: ELTE-n. **I – H**

5. Döntsd el, hogy a megjelölt helyen kell-e pontot alkalmazni vagy nem (I=igen N=nem)!**13/**

	Betűjel
HUF_	N
bp_-i versenyző	I
Napsugár u_-ban	I
Őszirozsa utca 6_/B	N
Szélrózsa utca 3_-ban	I
NB I_-ben	I

Ui_ (utóirat)	I
2022. márc. 10_ és 11_ között	I
2022_ március–áprilisban	I
2022_ március havában	I
2021–2022_ szép tavaszán	N
2022_ előtt	N
2022_ versenyzői	N

Összesen: 60 pont**Elért pontszám: _____**